

Michal Flegl

Dějiny Nového Boru

Regionální historik PhDr. Vladislav Jindra (1934) rozšířil řadu svých prací z dějin Novoborska o další závažné dílo. Jsou jím "Dějiny Nového Boru", jejichž první díl mapuje období do roku 1848 (druhý díl právě vychází). Městu se tak dostalo důkladného a v mnohém ohledu objektivního zpracování jeho dějin. Knihu vydal Městský úřad Nový Bor.

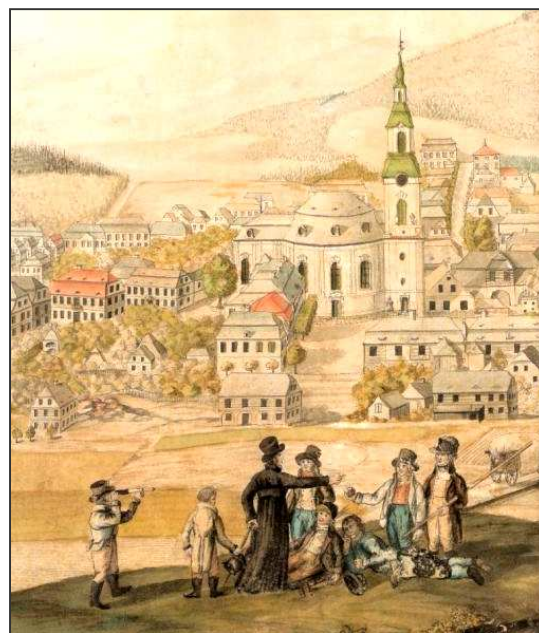

Původně malá osada, založená po třicetileté válce na panství příslušejícím k hradu Sloup (Pirkenstein), byla v roce 1757 povýšena na městečko. Jeho urbanistický i populační rozvoj podmínila změna komunikační sítě. Trasa nové císařské silnice, vedoucí borským katastrem, nahradila v druhé polovině 18. století dosavadní obchodní cestu směřující od České Lípy přes Sloup a Radvanec. Nový Bor (Haida) se stal také farní obcí, když zde byl v téže době postaven kostel Nanebevzetí P. Marie. K borské farnosti příslušela i sousední, založením starší ves Arnultovice (zal. 1530). Obě obce byly záhy svou zástavbou propojeny, takže Arnultovice se od roku 1941 staly součástí Nového Boru.

Autor díla Vladislav Jindra věnuje zevrubnou pozornost historicko-topografickému vývoji obou urbanistických celků. Z rodopisného hlediska je zajímavé jeho sledování rodiny Rašků (Raschke), držitelů velkého statku v dolní části Arnultovic v 16. století. V té době se ve zdejší oblasti, sousedící s evangelickým luterským Saskem, šířilo právě luterské vyznání. Je třeba vzít v úvahu i jazykovou stránku, vždyť šlo o území tehdy již silně poněmčené. Právě bratři Raschkeové, evangelíci, poskytli ubytování luterskému kazateli Sebastianu Griesbachovi, původem ze Saska. Věnovali mu louku, na níž byl postaven jeho domek, v troskách zachovaný ještě v polovině 18. století. Kazatelův pobyt připomíná starobylé žertovné pomístní jméno "Kněžourova louka". Rozkládala se v prostoru u dnešního železničního přejezdu na Egermannově třídě v Novém Boru.

Stranou autorova badatelského zájmu nezůstaly ani dějiny školství, spjaté s dlouholetým a kulturně velmi významným působením řádu piaristů. Mnozí z jeho zdejších členů jako spisovatelé zaujali čestné místo v dějinách literatury. Pochopitelně velká pozornost je v díle soustředěna na sklářskou výrobu, dodnes charakteristickou pro zdejší region. Tak jsou zmapovány sklářské hutě na Novoborsku a pojednáno o významných sklářích a sklářských rodech. Z nich vyniká vynálezce nových technologií Bedřich Egermann (1777 - 1864). V Jindrově výkladu ovšem nechybí ani odpovídající části věnované správnímu vývoji, zdravotnictví či dopravě.

Ocenění se dostalo také majiteli sloupského panství v 18. století, hraběti Josefu Maxmiliánovi Kinskému, ve své době významnému ekonomovi a politickému činiteli, jehož působení výrazně přerostlo hranice regionu. Ke kladům knihy jistě patří i to, že všechna probíraná témata jsou zařazena do širších souvislostí českých dějin. Práce V. Jindry vychází z archivních pramenů a je nesporně výsledkem dlouholetého badatelského úsilí. Přitom je bohatě fundovaný výklad podán čtivou formou (autor tak nezapře své celoživotní pedagogické působení). Ve svém celku jsou "Dějiny Nového Boru" obohacením našeho regionálního dějepisectví.

Histori sklářské školy v Novém Boru (Haida) včetně dalších pěkných dobových ilustrací najdete na stránkách <http://www.glassschool.cz/cs/61-O-skole/99-historie.html>. Odtud pochází náš obrázek s roztomilou stafáží.